

Disputatio quadragesima prima, de acceptilatione & novatione

<https://hdl.handle.net/1874/341619>

DISPUTATIO JURIDICA
 QUADRAGESIMA PRIMA,
 DE
 Acceptilatione, & Novatione.

2 V A M

D. O. M. I.

P R E S I D E

Viro Clarissimo,

D. ANTONIO MATTHÆO, Juris An-
 tecessore Primario, In illustri Academiâ
 Ultrajectinâ.

Publicè defendet

FANCISC. HERMAN. MONTANUS Amst. Batav.

Ad diem 19. Maij. horâ locoque solitis.

V L T R A I E C T I,

Ex Officinâ JOHANNIS à WAESBERGE,
 Anno c1o 1o c LII.

Nobilissimis, Ampliss. Spectatissimisque Viris,

DD. FRANCISCO MEERMAN, Delphensium
Exconsuli, quondam inter Illustres DD. Ordines
Generales electo, nunc ad comitia præpotentium
DD. Ordinum Provincialium delegato.

DD. THEODORO GRASWINC- *Hinc suscep-*
KEL. J.U. D. celeberrimo, Curia } *tori, utriusque co-*
Hollandiæ Fiscii Advocato, Equiti S. } *gnato summo ho-*
Marci. } *nore prosequen-*
} *do.*

D. PETRO GILLON. J. U. D. Affini plurimum
colendo.

D. JOHANNI MEERMAN. J. U. D. pro tribunali
Leydensium causarum patrono fidelissimo, fratri
cognitione amitino, amore germano.

D. THEODORO à ZUYLEN ab Atewis Optioni,
seu Accenso Præfecti & centurionis civitatis Reno-
bercensis, cognato nunquam non observando. Ami-
cis, & fautoribus omnibus & singulis,

Hæc primitias juris submisit

Offert & Inscritbit

Fr. H. MONTANUS,

Resp.

DISPUTATIO JURIDICA,
QUADRAGESIMA PRIMA,
DE

ACCEPTILATIONE

ET

NOVATIONE.

THESIS. I.

Acceptilatio nihil est aliud, quam verborum conceptio, quibus creditor debitorem perinde absolvit, ac si re sibi satisfecisset. Ita malimus, quoniam definitio Modestini in *l. 1. D. h. tit.* angustior est definito, Vide §. 1. *Inst. Quib. mod. solv. oblig. l. an inutilis 8. §. acceptum l. & uno 18. §. 1. l. ult. D. h. tit. Cuj. 5. obs. 36. Hotom. 3. obs. 38.*

II.

Hæc quoniam verbis constat, ipso jure tollit tantum verborum obligationem *d. l. 8. §. acceptum junct. l. nihil tam 35. l. fere 153. D. de reg. jur.* Reliquæ obligationes ante novandæ sunt & transfundendæ in stipulationem, deinde tollendæ per acceptilationem *d. l. 18. & ult. d. §. 1. & seq. Inst. Quib. mod. toll. oblig.* Vnde nonnulli acceptilationem dividunt in Aquilianam, & in specie ita dictam Zanger. 3. de *Excerpt. 7. n. 15.* Verum non est ea divisio generis in species.

III.

Cæterum non refert, utrum pura sit obligatio, an in diem, vel sub conditione contracta: omnes acceptilatione tolli possunt, licet effectus acceptilationis appareat demum, existente die vel conditione *l. quod in diem 12. l. si sub conditione 21. D. h. t.* Ipsa tamen acceptilatio neque diem, neque condi-

Si 2

tio-

tionem recipit l. 4. & 5. D. eod. l. actus legitimi 77. de reg. jur.
Nec adverteatur l. sub conditione 16. D. de solut. Brisson. ad eund.
tit. cap. de acceptil. Zanger. d. cap. 7. n. 83.

I V.

An per procuratorem possit acceptilatio fieri dubitatum est? Procuratorem enim, qui mandatum habet, admittit Paulus in l. 3. D. de acceptil. Contra excludere eundem videtur Ulpianus in l. & per jus jurandum 13. §. tutor D. eod. Non sunt ista vere contraria l. 4. C. de novat. Cujac. 15. obs. 16. Hostom. ill. quest. 34. & in Epit. D. mand. n. 21. Brisson. d. loc.

V.

Adjecto solvi potest, etiam invito stipulatore. §. si quis alii Inst. de inst. stipul. l. vero 12. §. pen. D. de solut. nec tamen is accepto ferre promissori potest. l. quod stipulatus 10. D. eod. Tutoribus & curatoribus similiter solvi potest: nec tamen accepto ferre debitori pupilli possunt. d. l. 13. §. tutor D. h. tit. Unde apparet, acceptilationem non in omnibus pro solutione cedere.

V I.

Quid si ex pluribus reis debendi uni accepto feratur, an liberantur reliqui? Liberantur: l. si ex pluribus 16. D. h. tit. l. 2. D. de duob. reis. Nec adverteatur l. 2. §. si tamen hominem D. de V. O. l. 1. C. de transact. Ac licet nonnulli temperent hanc sententiam ita, ut fallat, si creditor liberando cedat actiones suas adversus conreos: Zanger. d. cap. 7. n. 53. temperamentum tamen hoc loca juris ab eis adducta minime probant.

V L I.

Si acceptilatio inutiliter facta sit, valet tamen ut pactum de non petendo l. an inutilis 8. pr. D. h. tit. Nec obest, quod stipulatio inutilis non valet ut pactum de petendo l. 1. §. si quis ita D. de V. O. Coras. Cujac. Donel. ibid. Diss. glos. in l. si unus 27. §. pen. D. de pact. Duar. in d. §. si quis ita.

Non

V I I I.

Non solum totum debitum, sed & partem accepto ferre possumus *l. 9. 10. 13. §. 1. l. 17. D. h. tit.* Sed si alternativa sit obligatio, ut *Stichum aut decem*: altera re accepto lata, tota obligatio perimitur. *d. l. si unus §. sed si stipulatus D. de pact.* Nec adversatur *d. l. 13. §. si Stichum aut decem D. h. tit. Cujac. in d. §. sed si stipulatus. Brisson. d. cap. de acceptil. Peck. in c. in alternativis de reg. jur. in 6. n. 5.* Item si genus stipulatus, veluti hominem, accepto tulerit Stichum, totam obligationem consumit. *d. l. 13. §. si is qui hominem D. h. tit.* Nec mutat *d. l. 27. §. sed si generaliter de pact. l. qui hominem II. D. de adim. vel transfer. legat. Cuj. & Brisson. dd. loc. Con. 5. com. 4. n. 10. Zang. d. cap. 7. n. 76.*

I X.

Novatio est prioris debiti in aliam obligationem, vel civilem, vel naturalem transfusio atq; translatio *l. 1. D. de novat.* Estque vel voluntaria vel necessaria: illa per stipulationem fit: hæc per litis contestationem vel judicatum *l. 1. & 3. C. h. tit. l. aliam 29. D. eod. l. ult. vers. si enim novatio C. de usur. rei jud.* Adjiciunt nonnulli laudum, seu pronuntiationem arbitri, *Ronchegal. ad pr. l. 3. D. de duob. reis n. 19. Pyrrh. Maur. part. 2. de fidejus. sect. 10. §. 4. n. 4.* quod non aliter admittimus nisi laudo litigantes subscripserint, vel decem dierum silentio confirmaverint. *arg. l. pen. C. de recept.*

X.

Voluntaria porro fit quatuor modis. Aut enim causa debendi mutatur, aut debitor, aut creditor, aut uterque. Mutatio vero personæ, inprimis debitoris, specialiter delegatio appellatur. *l. delegare II D. h. tit. l. cum indebitum 57. §. 1. D. de cond. indeb. l. 5. l. quamvis 8. §. 5. & 6. D. ad SC. Vellej.* Sed si ve causa mutetur, si ve persona, necesse est hoc exprimi à contrahentibus, velle se novare priorem obligationem *l. ult. C. de novat. Glos. in l. 2. C. h. tit. Stich. in d. l. ult. n. 6. Decis. rot. Genu. 2. nu. 19. & seqq. Grivel. decis. III. nu. 23. Diss. quantum ad delegationem VVes. in parat. h.*

n. 6. *Moller. 2. const. elect. 19. n. 19. Gabr. de novat. concl. 1. n. 49. Pyrrh. d. sect. 10. §. 5. n. 5. Generalius Menoch. 3. præs. 134. n. 34. & seqq.*

X I.

Vnde patet etiam errare illos, qui putant, non obstante *d. l. ult.* novationem fieri tacite, si non ipso jure, saltem ope exceptionis, urgentibus conjecturis. *Giph. in. d. l. ult. Ronchegall in. l. 3. pr. duob. reis n. 17. Moller. d. loc. n. 18 Theſaur. decis. 125. n. 9. Gasl. 2. obs. 30. n. 3. Schneid. in §. praterea n. 3. Inst. Quib. mod. toll. obligat. Diss. Afflict. decis. 44. n. 15. Mascard. de probat. concl. 1112. n. 20. Menoch. d. loc. n. 49. Fach. 3. contr. 92.*

X I I.

Neque tamen imus inficias, si posterior contractus repugnet priori, & cum eo consistere non possit, tolli obligationem ex priore contractu: ut si pecuniam apud te deposuero, deinde chirographo dato contraxerimus mutuum *l. certi conditio 9. §. ult. l. singularia 15. D. de reb. cred. l. quæ ratione 9. §. interdum D. de adq. rer. dom. l. pacta 72. D. de contrah. emt.* Verum id nihil omnino ad confirmandam illam sententiam de conjecturis attinet. *Diss. Menoch. d. loc. n. 39. Pyrrh. Maur. d. sect. 10. §. 4. n. 22. Decis. rot. Rom. Ludovis. 76. n. 1. & 8. & Cocci. 329. n. 1. & seqq.*

X I I I.

Ex superioribus colligitur, nullam contingere novationem per collybum, etiam si collybista, vel argentarius, aut quis alius susceperit literas mandari. *Decis. Rot. Genu. 1. n. 20. & seqq. Menoch. d. præs. 134 n. 53. & seqq.* Nullam, si restituito veteri chirographo, novum accipiam cum augmento crediti. *Decis. Rot. Rom. Ludov. 447. n. 2. Moller. d. cap. 19. n. 9. & seqq.* Nullam, si ædes vendam ea lege, ut redditum ædibus impositum emtor præstet *l. ult. §. 1. D. de contr. emt.*

X I V.

Porro novari omnis obligatio potest: seu naturalis, seu civilis: sive ex contractu, sive ex delicto descendat *l. i. §. i. & l.*

& l. 2. D. h. tit. Nec interest, pura sit prior obligatio, an diem, vel conditionem habeat. Quin etiam futuram obligationem novare possumus l. Stichum 8. §. 1. & §. seq. l. quotiens 14. §. 1. D. eod.

X V.

Sed sequens obligatio ut civiliter consistat, non est necesse, sufficit eam naturaliter consistere d. l. 1. pr. D. h. tit. Itaque si pupillus sine tutoris autoritate stipulanti expromiserit prior obligatio tollitur. Si servus expromiserit, nulla contingit novatio, tametsi servus quoque obligetur naturaliter d. §. praterea Inst. Quib. mod. toll. oblig. d. l. 1. §. 1. in fin. l. servi 14. D. de obl. & act. Hæc non pugnant. Cujac. 8. obs. 11. Aliter Hotom. in d. §. praterea.

X V I.

Stipulatus sum à te, Stichum dari: cum moram fecisses, eundem Stichum stipulor sub conditione novandi gratia: Stichus postea decessit, eoque mortuo extitit conditio: an sit novatio? Adfirmat Venulejus in l. si rem 31. pr. D. h. tit. Negat Marcellus in l. qui decem 72. §. cum Stichum D. de Solut. & liber. Ne hæc quidem responsa pugnant Cujac. 25. obs. 17.

X V I I.

Effectus novationis est, ut perimat non solum priorem obligationem principalem l. 1. pr. D. h. tit. sed & accessiones ejusdem: veluti constitutum, fidejussionem, pignora & hypothecas, cursum uturarum l. novatione 18. D. h. tit. l. 4. C. de fidejus. Sed si in posteriore obligatione pignora eadem repetantur, protopraxian temporis inter creditores non amittit stipulator. l. 3. l. creditor 12. §. Papinianus l. ult. D. Qui pos. in pign.

X V I I I.

Quid si privilegium habens, non temporis prærogativam, delegaverit debitorem suum alii; an per expromissionem perimitur privilegium? Distinguendum videtur: privilegium personæ cohærens perimitur: non perimitur cohærens cau-

causa vel rei arg. l. aliam 29. D. h. tit. l. l. dabimusque
19. pr. & §. 1. D. de reb. auct. jud. possid. l. ex pluribus 42.
D. de admin. tut. l. in omnibus 68. l. privilegia 196. D. de reg. jur.
Nec advertatur l. quasitum 17. §. quare D. de reb. auct. jud. possid.
Vide Donel. 15. com. 43. Sand. de cess. act. cap. 9. n. 7. Marant. ad l.
si actor. v. 26. de procur.

X I X.

Expromisit is, qui delegantem exceptione perpetua sum-
movere poterat. Si petatis cui expromissum est, an expromis-
sori proderit eadem exceptio? Negat Paulus in l. si quis delega-
veris 12. l. doli exceptio 19. D. h. tit. Nec impingit in regulas
illas juris 68. 196. de R. I. §. exceptiones Inst. de replicat. l. excep-
tiones 7. §. 1. D. de except. Zang. 3. de except. 6. n. 55. & seqq.

X X.

Delegasti mihi debitorem, quem facta expromissione de-
prehendo non esse solvendo: an datur mihi adversus te re-
gressus aliquis? Non datur, nisi dolo malo affirmaveris ido-
neum esse l. & eleganter 7. §. ult. & l. seq. l. cum a te 25. l. qui-
dam debitor 38. D. de dol. mal. l. inter causas 26. §. abesse D. mand.
l. cum ea 68. §. 1. D. de Evis. Nec advertatur l. quamvis 8. §. si
convenerit D. ad SC. Vellej. Zang. de cap. 6. n. 52.

DISPV.